

Fleur Kortekaas is natuurgeneeskundige en klinisch epidemioloog. Ze is als freelance auteur, docent en onderzoeker gespecialiseerd in het vakgebied van de complementaire, alternatieve en functionele geneeskunde. In haar werk staan kennisoverdracht en kennisontwikkeling in deze geneeswijzen centraal. Zij levert wetenschappelijke informatiediensten binnen het werkveld. www.fleurkortekaashealth.nl

Mandaat voor het komend decennium

Nieuw WHO-concept-beleidsplan TCIH

Universal access to safe, effective and people-centered, traditional, complementary and integrative medicine for health and well-being. Het is de beginquote, die de visie verwoordt van het nieuwe conceptbeleidsplan van de World Health Organization (WHO) voor traditionele, complementaire en integratieve geneeswijzen (TCIH).^[1] Daarin wordt de voorgestelde koers voor TCIH op mondiaal vlak voor het komende decennium (2025-2034) uiteengezet. Het beleidsplan is in mei 2024 voorgelegd aan de 170 WHO-landen voor eventuele feedback. Verschillende partijen reageren of hebben al gereageerd op het plan.^[2]

‘er is scepsis over de haalbaarheid, maar ook is er sprake van optimisme en constructief meedenken’

Ongeveer tachtig procent van de mondiale bevolking maakt gebruik van traditionele geneeskunde; echter de plek van traditionele geneeswijzen in de bestaande gezondheidszorg staat wereldwijd onder druk. Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus, directeur-generaal van de WHO zei onlangs: ‘Wereldwijd zoeken miljoenen mensen bij ziekte als eerste hun heil bij traditionele geneeswijzen. Een essentieel onderdeel van de missie van de WHO is daarom dat alle mensen toegang hebben tot veilige en effectieve TCIH-behandelingen.’ De WHO geeft zo haar mandaat aan traditionele, complementaire en integratieve geneeswijzen.

Dit jaar loopt het oude WHO-beleidsplan 2014-2023 af.^[3] Kartrekker voor het nieuwe beleidsplan 2025-2034 is het WHO Global Centre for Traditional Medicine te India.^[4] Het doel van dit in 2022 opgerichte centrum is om de kracht van traditionele geneeskunde beter te benutten in de moderne medische zorg, en om een betrouwbare wetenschappelijke bewijslast voor traditionele geneeswijzen en geneesmiddelen te creëren.

‘de Wereldgezondheidsorganisatie wil dat alle mensen toegang hebben tot veilige en effectieve TCIH-behandelingen’

Anticiperend op de eindversie van het beleidsplan *WHO Traditional Medicine Strategy: 2025-2043*, hebben Europese organisaties in het complementaire veld al eerder samen een advies aan de Wereldgezondheidsorganisatie opgesteld over hoe nu verder.^[5] Ze geven daarin de volgende vijf aspecten aan, waar een toekomstig WHO-beleid in zou moeten voorzien. Ze pleiten voor meer onderzoek naar traditionele en complementaire geneeswijzen. Verder geven ze aan dat de WHO-richtlijn voor opleiding en praktijk nuttige minimumnormen biedt, maar dat de regelgeving de verschillende aard van formele en informele praktijken beter moet weerspiegelen. Ook is er vooruitgang geboekt bij de regulering van kruiden-geneesmiddelen, maar zou een risicogebaseerde regelgevingsaanpak voor het volledige assortiment complementaire producten volgens deze deskundigen gewenst zijn. Bovendien vinden ze dat er te weinig oog is voor het potentieel van traditionele en complementaire geneeswijzen om specifieke ziekten te behandelen. Als laatste is er behoefte aan de verankering van traditionele en complementaire geneeswijzen in ieder gezondheidszorgsysteem, van land tot land.^[5] De wensen van deze stakeholders zijn grotendeels gerespecteerd en opgenomen in het conceptbeleidsplan 2025-2034.

Het nieuwe conceptplan is ook al gezien door de TCIH-coalitie, een wereldwijd netwerk van meer dan driehonderd maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor de bevordering van traditionele, complementaire en integratieve gezondheidszorg als integraal onderdeel van gezondheidszorgsystemen. Deze coalitie pleit voor patiëntgerichte zorg, onderzoek, training, regelgeving en de erkenning van traditionele kennis. Ook hun advies is opgenomen in het beleidsplan.

Kernpunten van het nieuwe beleidsplan^[1]:

Visie: Universele toegang tot veilige, effectieve, mensgerichte TCIM voor de gezondheid en het welzijn van iedereen op elke leeftijd.

Einddoel: De bijdrage maximaliseren van TCIM aan de hoogst haalbare standaard van gezondheid en welzijn in gezondheidsdiensten en -stelsels.

Richtlijnen: Evidence-based werken, holisme, duurzaamheid en 'One Health'-concept (optimaliseren van de gezondheid van mens, dier en omgeving), het recht op gezondheid en eigen regie daarin, zorg binnen je eigen cultuur, patiëntgerichte zorg en betrokkenheid van de gemeenschap, veilige integratie.

Doelstellingen:

1. De sectoroverstijgende waarde van TCIM optimaliseren en gemeenschappen versterken door een inclusieve aanpak. Sectoroverstijgend in de zin dat naast gezondheidszorg ook coördinatie en samenwerking met cultuur, onderwijs, landbouw, milieu, intellectueel eigendom, handel en maatschappelijke bescherming plaatsvindt. Door een inclusieve aanpak voelen inheemse volken zich veilig om hun traditionele medische kennis (TMK) op grotere schaal te delen.
2. De kennisbasis voor TCIM versterken. Inheemse TMK bevat essentiële wijsheid, die van vitaal belang is voor inheemse volken. Het heeft een immens potentieel voor de gezondheid van mensen, dieren, planten en het milieu. Om van deze voordelen te kunnen profiteren, moeten inheemse volken verzekerd zijn van de juiste bescherming van hun kennis.
3. Het aanbod van hoogwaardige en veilige TCIM-behandelingen ondersteunen door regelgevende kaders op te stellen. Deze kaders hebben niet alleen betrekking op veiligheid, maar bieden ook toezicht op het handhaven van de juiste kwaliteit voor optimale patiëntzorg.
4. TCIM in gezondheidssystemen integreren. Door manieren te onderzoeken om, waar nodig, veilige en op wetenschappelijk bewijs gebaseerde traditionele en complementaire geneeswijzen te integreren in (sub)nationale gezondheidszorgstelsels. Met name op het niveau van de eerstelijnsgezondheidszorg, en overeenkomstig de nationale context en prioriteiten.

Voor iedere doelstelling zijn actie- en implementatieadviezen opgesteld om 'handen en voeten' te geven aan het beleid. Voor meer informatie daarover, kun je het hele beleidsplan online raadplegen.^[1]

Door TCIH-zorgprofessionals wordt inmiddels gereageerd op het nieuwe beleidsplan. Er is scepsis over de haalbaarheid van de gestelde doelen. Maar vanuit andere hoeken is er ook sprake van optimisme en constructief meedenken. Ruimte voor dit optimisme is op zijn plaats, want hoewel niet alle doelen uit het oude beleidsplan bereikt zijn, heeft gericht beleid het afgelopen decennium toch ook voor concrete veranderingen gezorgd, zoals de eergenoemde oprichting van het WHO-

kenniscentrum Global Centre for Traditional Medicine. Ook wordt constructief meegedacht door deskundigen in de integratieve geneeskunde, in Nederland vertegenwoordigd in het Consortium voor Integratieve Zorg en Gezondheid. In een recente publicatie in het internationale vaktijdschrift *Frontiers in Medicine* wordt, in het licht van het WHO-conceptbeleidsplan, de huidige status van Integratieve Medicine (IM) geëvalueerd. Onder meer tachtig academische ziekenhuizen en vijftig universiteiten zijn bij internationale IM-consortia aangesloten. Auteurs van die publicatie, waaronder de Nederlandse hoogleraar en psychiater Rogier Hoenders, stellen verschillende oplossingen voor om de TCIH-strategie van de WHO aan te passen en uit te breiden. Zij zien Integratieve Medicine als het implementatiemodel voor het WHO-beleidsplan, waarin conventionele allopathische zorg samengaat met TCIH-zorg. Eén van die oplossingen is de oprichting van een wereldwijd netwerk van reeds bestaande academische consortia voor IM.^[6]

De betekenis van dit beleidsplan voor de zorgprofessional in complementaire en integratieve geneeswijze is evident. De Wereldgezondheidsorganisatie heeft lidstaten (waaronder Nederland) herhaaldelijk opgeroepen om te werken aan de integratie van traditionele en complementaire geneeswijzen (TCIH) in gezondheidszorgsystemen. De WHO stelt dat om preventieve en curatieve gezondheidszorg betaalbaar en toegankelijk te maken voor iedereen, integratie van traditionele geneeswijzen in de reguliere gezondheidszorg van groot belang is. Het integratieproces verloopt echter traag en moeizaam; het stuit soms op kritiek en zelfs vijandigheid. De TCIH-strategieën van de WHO (2002-2005 en 2014-2023) hebben een eerste aanzet gegeven voor het integratieproces, maar verschillende uitdagingen moeten nog worden aangepakt. Naar verwachting zal het beleidsplan in mei 2025 door de Wereldgezondheidsvergadering worden aangenomen. Deze vervangt de WHO-strategie voor traditionele geneeskunde 2014-2023, die werd verlengd tot 2025. ■

BRONVERMELDING:

1. World Health Organization. (2024, 10 april). *Draft traditional medicine strategy: 2025-2034*. Geraadpleegd op 13 juni 2024, van https://cdn.who.int/media/docs/default-source/tcih/draft-traditional-medicine-strategy-2025-2034.pdf?sfvrsn=dd350962_1
2. Angela, D. (2024, 7 mei). *TCIH Coalition welcomes WHO's comprehensive draft of the Traditional Medicine Strategy 2025-2034 and calls on countries to support its completion*. Traditional Complementary Integrative Healthcare. Geraadpleegd op 27 mei 2024, van www.tcih.org/2024/05/07/press-release/
3. World Health Organization. (2013). *WHO Traditional Medicine Strategy: 2014-2023*. Geraadpleegd op 13 juni 2024, van https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/92455/9789241506090_eng.pdf?sequence=1
4. World Health Organization. (z.d.) *Catalysing ancient wisdom and modern science for the health of people and the planet*. Geraadpleegd op 11 juli 2024, van <https://www.who.int/initiatives/who-global-traditional-medicine-centre>
5. Von Schoen-Angerer, T., Manchanda, R.K., Lloyd, I., Wardle, J., Szöke, J., Benevides, I., Martinez, N. S. A., Tolo, F., Nicolai, T., Skaling-Klopstock, C., Parker, T., Suswardany, D. L., van Haselen, R., & Liu, J. (2023). *Traditional, complementary and integrative healthcare: global stakeholder perspective on WHO's current and future strategy*. *BMJ global health*, 8(12).
6. Hoenders, R., Ghelman, R., Portella, C., Simmons, S., Locke, A., Cramer, H., Gallego-Perez, D. & Jong, M. (2024). *A review of the WHO strategy on traditional, complementary, and integrative medicine from the perspective of academic consortia for integrative medicine and health*. *Frontiers in Medicine*, 11.